

9. évfolyam magyar irodalom minimum követelménye

Tematikai egység	1. Művészet és befogadás
Ismeretek, követelmények	A tanuló - képessé válik fölismerni az írást mint világalkotó tevékenységet - a szövegalkotás segítségével megtapasztalja az írást mint szövegvilágot, mint tudatos nyelvi tevékenységet – megkülönbözteti az elbeszélő, a lírai én fogalmát – megkülönbözteti a mű valóságát a tapasztalati valóságtól – értelmezni tudja a szerző – mű - befogadó hármasságát
Kulcsfogalmak	Fikció/valóság, szövegvilág, nyelvi megalkotottság, beszédhelyzet, vershelyzet, elbeszélő, lírai én, irodalmi közlésfolyamat, szerző, mű, befogadó, befogadás, jelentés, olvasó és mű párbeszéde, értelmezés
Tematikai egység	2. Világirodalom – görög mitológia, antik görög epika és líra
Ismeretek, követelmények	Mitológiai történetek és hősök különféle feldolgozásokban; történettípusok. Homérosz: <i>Iliász</i> , <i>Odüsszeia</i> (részletek). Egy szemelvény a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból). A szerzőkhöz, illetve hősökhöz kapcsolódó toposzok.
Kulcsfogalmak	Szóbeliség, írásbeliség, antikvitas, mítosz, mitológia, eposz, eposzi konvenciók, kaland, utazás mint cselekményszervező elv; dal, elégia, epigramma, himnusz, hexameter, fabula, archetípus, toposz.
Tematikai egység	3. Színház- és drámatörténet – az antik színház és dráma
Ismeretek, követelmények	Az antik görög színház jellemzői. Drámai előadások (tragédia és komédia), versenyjátékok. Szophoklész: <i>Antigoné</i> (vagy az <i>Oidipusz király</i> ismerete).
Kulcsfogalmak	Színház, esztétikai minőség, tragikum, komikum, tragédia, komédia, dialógus, akció, dikció, alapszituáció, konfliktus, drámai szerkezet, kar, katarzis.
Tematikai egység	4. Világirodalom – antik római irodalom
Ismeretek, követelmények	Szemelvények a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius egy műve, továbbá például Catullus, Ovidius, Phaedrus – művek vagy részletek.
Kulcsfogalmak	Dal, óda, strófaszervezet, elégia, ekloga, episztola, ars poetica, átváltozás-történet.
Tematikai egység	5. Világirodalom – Biblia
Ismeretek, követelmények	Szemelvények az Ószövetségből (pl. <i>Teremtéstörténet</i> , <i>Káin és Ábel</i> ; <i>A vízözön</i> , <i>Bábel tornya</i> , <i>József története</i> , <i>Mózes és a tízparancsolat</i> , <i>próféták</i> , <i>Jónás története</i> , <i>zsoltárok</i>).

	Szemelvények az <i>Újszövetségből</i> (pl. Máté evangéliuma; példabeszédek, pl. <i>A tékozló fiú, Az irgalmas szamaritánus</i> ; a passió, Pál apostol „szeretethimnusza”.
Kulcsfogalmak	<i>Biblia, Ószövetség, Újszövetség</i> , kánon, teremtéstörténet, pusztulástörténet, zsoltár, próféta, evangélium, apostol, példabeszéd, apokalipszis.
Tematikai egység	6. Világirodalom – az európai irodalom a 4–15. században (középkor)
Ismeretek, követelmények	Szemelvények a 4–14. századi európai irodalomból, példák, jellemző rövid részletek a különféle irodalomtípusokra, pl. himnuszköltészet, vallomás, legendák; hősi ének, trubadúr- és lovagi költészet, vágánsdalok. <i>Augustinus: Vallomások/ részletek</i> <i>Jacopone da Todi: Stabat Mater – Borbély Szilárd: Mária Assisi Szent Ferenc: Naphimnusz</i> <i>Margit-legenda</i> Dante: <i>Isteni színjáték</i> (részlet/ek a <i>Poko</i> lból) Villon
Kulcsfogalmak	Középkori irodalom, himnusz, legenda, vallomás, trubadúr, lovagi költészet, vágánslíra, nyugat-európai verselés, rím, tercina, testamentum, balladaforma, refrén.
Tematikai egység	7. Középkori nyelvemlékek
Ismeretek, követelmények	Középkori írásbeliség, műfajok, nyelvemlékek. <i>Halotti beszéd és könyörgés;</i> <i>Ómagyar Mária-siralom.</i>
Kulcsfogalmak	Írásbeliség, szóbeliség, nyelvemlék, szövegemlék, kódex, prédikáció.
Tematikai egység	8. Világirodalom – az európai irodalom a 14–16. században (reneszánsz)
Ismeretek, követelmények	Az itáliai kora reneszánsz irodalomból: Petrarca: <i>Daloskönyv</i> (egy-két szonett), Boccaccio: <i>Dekameron</i> (egy novella).
Kulcsfogalmak	Reneszánsz, humanizmus, humanista, novella, szonett, versciklus.
Tematikai egység	9. Janus Pannonius portréja
Ismeretek, követelmények	Janus Pannonius lírája, jellemző témái (pl. öntudat, békevágy, betegség). Epigrammák és elégiák (pl. <i>Egy dunántúli mandulafáról, Búcsú Váradtól, Saját lelkéhez</i>).
Kulcsfogalmak	Elégia, epigramma, búcsúzásvers, refrén, disztichon, költői magatartás, ironia, gúny, interkulturalitás, újplatonizmus.

Tematikai egység	10. Balassi Bálint portréja
Ismeretek, követelmények	Balassi Bálint lírája; költői tudatosság; az életmű néhány tematikus és formai jellemzője. <i>Egy katonaének</i> (kompozíció, értékrend). Legalább további két mű értelmezése (szerelmi tematika, pl. Júlia-vers / Célia-vers; istenes tematika, zsoltárparafrázis vagy könyörgésvers, pl. <i>Adj már csendességet</i>) Megformáltság, szerkezet (pl. aranymetszés, hárompillérű kompozíció).
Kulcsfogalmak	Kötetkompozíció, dallamvers, szövegvers, ütemhangsúlyos verselés, rímelhelyezkedés, Balassi-strófa.
Tematikai egység	11. Színház- és drámatörténet – drámajátékos tevékenységgel
Ismeretek, követelmények	Néhány sajátos színjátéktípus a 10–16. században (a középkor és reneszánsz vallásos és világi előadási formái). Rögtönzés cselekményváz alapján.
Kulcsfogalmak	Commedia dell’arte, farce, misztériumjáték, moralitás, passió, rögtönzés, állandó típusok, színpadformák.
Tematikai egység	12. Színház- és drámatörténet – az angol színház a 16–17. században és Shakespeare
Ismeretek, követelmények	Az angol színház a 16–17. században (színház, előadás és dramaturgia összekapcsolódása). Shakespeare egy drámája (<i>Hamlet</i> / esetleg <i>Romeo és Júlia</i> vagy más, választott mű).
Kulcsfogalmak	Drámai műfajok, drámai szerkezet, drámai nyelv, drámai jellem.